

WOJEWODA MAZOWIECKI

WK-I.431.1.66.2022

Warszawa, 02 marca 2023 r.

**Pan
Jarosław Tomasz Margielski
Prezydent Miasta Otwocka**

**Urząd Miasta Otwocka
ul. Armii Krajowej 5
05-400 Otwock**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² kontroler Andrzej Nieszporek – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadził w dniach od 20 czerwca do 1 lipca 2022 r. kontrolę problemową w Urzędzie Miasta Otwocka, z siedzibą w Otwocku przy ul. Armii Krajowej 5.

Kontrolą objęto stan realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w przedmiocie działalności urzędu stanu cywilnego w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 10 czerwca 2022 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 9 stycznia 2023 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Prezydentowi wystąpienie pokontrolne.

W kontrolowanym okresie dokonano rejestracji 1027 urodzeń, 217 małżeństw i 1541 zgonów, 5 zdarzeń, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostały zarejestrowane, lub nastąpiły w państwie, w którym nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego, 84 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 2 czynności odtworzenia zagranicznego aktu stanu cywilnego,

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

55 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego i 63 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego. Ponadto wydano 9539 odpisów aktów stanu cywilnego, 13 zaświadczeń o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, 42 zaświadczenia o stanie cywilnym, 2 zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby, 1 decyzję o odmowie sprostowania aktu stanu cywilnego, 3 decyzje o odmowie wydania kopii karty zgonu, a także 20 decyzji o zmianie imienia i nazwiska.

W kontrolowanym okresie nie wydawano decyzji w przedmiocie umorzenia postępowania, jak również zaświadczeń o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego.

Badaniu poddano 5 aktów urodzenia, 10 aktów małżeństwa, w tym: 5 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego (dalej: Kierownik USC) i 5 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed duchownym, w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego³, 5 aktów zgonu, a także: 3 czynności rejestracji zdarzeń, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie zostały tam zarejestrowane, albo nastąpiły w państwie, w którym rejestracja stanu cywilnego nie jest prowadzona, 3 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 3 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 3 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 2 czynności odtworzenia zagranicznego aktu stanu cywilnego, 3 zaświadczenia o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, 3 zaświadczenia o stanie cywilnym, 2 zaświadczeń o zamieszczeniu lub niezamieszczeniu w rejestrze stanu cywilnego danych wskazanej osoby, 1 decyzję o odmowie sprostowania aktu stanu cywilnego, 3 decyzje o odmowie wydania kopii karty zgonu oraz 3 decyzje wydane na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska⁴.

Rejestracji stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego dokonywał w poddanych kontroli sprawach Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego (dalej: USC) lub jego zastępca, zgodnie z właściwością określoną w art. 9 ust. 1 oraz art. 13 ust. 1 i 2 ustawy Prawo

³ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, ze zm.).

⁴ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1988).

Oznaczenia wszystkich spraw poddanych badaniu wskazano w arkuszach ustaleń kontroli, które dołączono do akt kontroli.

o aktach stanu cywilnego⁵, uwierzytelniając akty stanu cywilnego przez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra cyfryzacji.

Wszystkie poddane badaniu akty sporządzono z zachowaniem terminów określonych w art. 52 ust. 1, art. 86 ust. 1 i 3 oraz art. 92 ust. 1 p.a.s.c. Poddane kontroli akty urodzenia małżeństwa oraz akty zgonu zawierały elementy określone odpowiednio w art. 60, art.88 ust. 1 oraz art. 95 ust. 1 p.a.s.c.

Akty stanu cywilnego oznaczone zostały oddzielenie dla każdego rodzaju zdarzenia, zgodnie z art. 19 ust. 1 p.a.s.c. Oznaczenia aktów stanu cywilnego zostały nadane przez system teleinformatyczny, zgodnie z zasadami określonymi w § 42 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁶.

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegające na sprostowaniu, uzupełnieniu, rejestracji zdarzenia, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, transkrypcji oraz odtworzeniu zagranicznego aktu stanu cywilnego – dokonano w formie czynności materialno-technicznej, zgodnie z art. 35 ust. 3, art. 37 ust. 3, art. 99 ust. 1, art. 105 ust. 1 oraz art. 109 ust. 3 p.a.s.c.

Zagadnienie spełnienia przez Kierownika USC obowiązków informacyjnych polegających na powiadamianiu osób, których akt dotyczy o zamiarze sprostowania lub uzupełnienia ich aktu stanu cywilnego nie było przedmiotem oceny, ponieważ we wszystkich badanych przypadkach sprostowań i uzupełnień czynności dotyczyły aktów urodzenia oraz aktów zgonu, natomiast w przypadku transkrypcji aktu małżeństwa wnioski podpisał oboje małżonkowie.

Akta zbiorowe do poddanych kontroli aktów urodzenia, małżeństwa i zgonu prowadzone były w formie papierowej, w porządku chronologicznym, a także zawierały dokumenty stanowiące podstawę dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. W aktach zbiorowych do aktów urodzeń znajdują się karty urodzenia oraz protokół zgłoszenia urodzenia, w aktach zbiorowych do aktów małżeństwa znajdują się zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa i zaświadczenie wydane przez duchownego,

⁵ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1681, ze zm.), dalej: p.a.s.c.

⁶ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

o którym mowa w art. 8 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego albo protokół przyjęcia przez Kierownika USC oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński, natomiast w aktach zbiorowych do aktów zgonu znajdują się karty zgonu oraz protokoły zgłoszenia zgonu. Ponadto ustalono, że dokumenty stanowiące akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego są przechowywane w odpowiednich warunkach i są właściwie zabezpieczone, z zachowaniem wymogów określonych w art. 27 ust. 1 i 2 p.a.s.c.

Zaświadczenia o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, a także o stanie cywilnym wydano z zachowaniem terminu wskazanego w art. 217 § 3 k.p.a.⁷.

W przypadku aktów stanu cywilnego sporządzonych na podstawie art. 99, p.a.s.c., art. 104 p.a.s.c. oraz 109 p.a.s.c., Kierownik USC zamieścił adnotację informującą o okolicznościach i podstawie rejestracji aktów, zgodnie z wymogiem określonym w art. 23, art. 105 ust. 1 p.a.s.c. oraz art. 110 ust. 1 p.a.s.c.

Wydane z urzędu odpisy skrócone aktów urodzenia, małżeństwa oraz zgonu zostały wydane niezwłocznie, w każdym przypadku w dniu ich sporządzenia.

We wszystkich poddanych badaniu przypadkach prawidłowo realizowano obowiązek polegający na zamieszczaniu wymaganych wzmianek i przypisków.

Poddane kontroli decyzje w sprawie zmiany nazwiska wydana została zgodnie z właściwością organu określoną odpowiednio w art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego. Przedmiotowe decyzje zawierały wszystkie wymagane elementy.

Ustalono, że wysokość pobranej opłaty skarbowej za sporządzenie poddanych kontroli aktów małżeństwa, wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach sprostowania, uzupełnienia, rejestracji zdarzenia zagranicznego, transkrypcji, odtworzenia zagranicznego aktu stanu cywilnego, a także za wydanie decyzji o zmianie nazwiska i zaświadczeń o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, zaświadczeń o stanie cywilnym oraz zaświadczeń o zamieszczeniu lub niezamieszczeniu w rejestrze stanu cywilnego danych wskazanej osoby – była zgodna z określoną w części I pkt 1 i 7 oraz w części II ust. 1 pkt 1, 2, 3, 6-7, 8 i 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej⁸.

⁷ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.), – dalej k.p.a.

⁸ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2142, ze zm.).

Wszystkie osoby zatrudnione w okresie objętym kontrolą na stanowisku Kierownika USC i zastępcy Kierownika USC spełniały wymogi do zajmowania tego rodzaju stanowisk w zakresie wykształcenia i doświadczenia zawodowego, określone w art. 8 ust. 1 p.a.s.c.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wydanie 3 decyzji o zmianie imienia i nazwiska na podstawie niekompletnych wniosków, niezawierających nazwiska rodzowego wnioskodawcy, czym naruszono postanowienia art. 11 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o zmianie imienia i nazwiska.
2. Wydanie 3 niekompletnych decyzji o odmowie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, niezawierających pouczenia o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania oraz o skutkach skorzystania z tego uprawnienia. Powyższa nieprawidłowość dotyczy 1 decyzji o odmowie sprostowania aktu zgonu oraz 2 decyzji o odmowie wydania kopii karty zgonu.
3. Zakwalifikowanie w przypadku 1 wniosku o wydanie kopii karty zgonu, braku dowodu uiszczenia opłaty skarbowej jako braku formalnego podania.
4. Wezwanie wnioskodawcy w przypadku 1 wniosku o wydanie kopii karty zgonu jednocześnie do uzupełnienia braku formalnego podania w postaci sprecyzowania żądania zawartego w podaniu oraz do uiszczenia opłaty skarbowej. W ww. przypadku organ określił w wezwaniu skutki niezastosowania się do wezwania w postaci pozostawienia wniosku bez rozpoznania, chociaż prawidłowo wskazał podstawy prawne wezwania jako art. 64 § 2 k.p.a. oraz art. 261 k.p.a. W tym miejscu należy wskazać, że z cytowanych wyżej przepisów wynikają odmienne i wzajemnie wykluczające się skutki niezastosowania się do wezwania (odpowiednio pozostawienie wniosku bez rozpoznania oraz zwrot wniosku).
5. Wydanie 2 zaświadczeń o zamieszczeniu lub niezamieszczeniu danych wskazanej osoby w rejestrze stanu cywilnego z przekroczeniem terminu siedmiu dni określonego w art. 217 § 3 k.p.a.
6. Wydanie 2 decyzji o odmowie wydania kopii karty zgonu z przekroczeniem miesięcznego terminu wskazanego w art. 35 § 3 k.p.a. oraz niezawiadomienie wnioskodawcy o niezafatwieniu sprawy w terminie i o wyznaczeniu nowego terminu jej załatwienia, czym naruszono również postanowienia art. 36 k.p.a.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w zakresie działalności urzędu stanu cywilnego ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, zobowiązuję Prezydenta Miasta Otwocka do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Wydawania decyzji o zmianie imienia i nazwiska wyłącznie na podstawie kompletnych wniosków, zawierających w szczególności nazwisko rodowe wnioskodawcy.
2. Wydawania decyzji o odmowie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego zawierających wszystkie elementy wskazane w art. 107 § 1 k.p.a., w tym pouczenie o możliwości zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania oraz o skutkach skorzystania z tego uprawnienia.
3. Wzywania do uiszczenia opłaty skarbowej we właściwym trybie (art. 261 k.p.a.) i pod rygorem wynikającym z cytowanego przepisu.
4. Wystosowywania do uczestników postępowań meldunkowych odrębnych wezwań kierowanych na podstawie art. 64 §2 k.p.a. oraz art. 261 k.p.a. oraz prawidłowego wskazywania w tych wezwaniach skutków prawnych niezastosowania się do nich.
5. Terminowego wydawania zaświadczeń o zamieszczeniu lub niezamieszczeniu danych wskazanej osoby w rejestrze stanu cywilnego, zgodnie z art. 217 § 3 k.p.a.
6. Terminowego wydawania decyzji o odmowie dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego, a gdy nie będzie to możliwe, zawiadamiania o tym fakcie wnioskodawcy z jednoczesnym wskazaniem nowego terminu załatwienia sprawy oraz pouczeniem o przysługującym mu prawie do wniesienia ponaglenia.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Pana Prezydenta na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z wyrazami szacunku
z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda

Dyrektor Wydziału Kontroli

Wydział Kontroli

Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego

w Warszawie

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/